

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2022թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն ...	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական Եզրակացություն

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ (ՖՀՄՍ ստանդարտներ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագրքը) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկայի պահանջման մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Բանկը լուծարելու կամ Բանկի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանք խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի Եական խեղաթյուրումը, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Եական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Եական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ

բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ԱՊԸ-ի կողմից

KPMG Armenia LLC

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ԱՊԸ
24 մարտի 2023թ.

	Օնթոգ.	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	5	6,744,730	6,312,968
Տոկոսային ծախս	5	(3,509,784)	(3,439,257)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	5	3,234,946	2,873,711
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		223,831	144,756
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս		(161,055)	(119,257)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ		62,776	25,499
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից		113,735	107,226
Չուտ իրացված օգուտ ներդրումային արժեթղթերի գծով		-	14,669
Չուտ այլ գործառնական ծախսեր		(113,155)	(139,482)
Գործառնական եկամուտ		3,298,302	2,881,623
Արժեզրկման վերականգնում	6	109,939	543,479
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(1,207,927)	(1,005,122)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	7	(997,532)	(823,946)
Շահույթ մինչև շահույթահարկով հարկումը		1,202,782	1,596,034
Շահույթահարկի գծով ծախս	8	(281,675)	(412,902)
Շահույթ տարվա համար		921,107	1,183,132
Այլ համապարփակ վնաս տարվա համար՝ առանց շահույթահարկի			
<i>Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.			
- իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		(636,919)	(798,328)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գույքի գումար		-	(13,975)
Այլ համապարփակ վնաս տարվա համար՝ առանց շահույթահարկի		(636,919)	(812,303)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		284,188	370,829

6-ից 82-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են դեկլարության կողմից 2023թ. մարտի 24-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

(Ստորագրություն)

Հայկ Ստեփանյան
 Գլխավոր գործադիր տնօրեն

(Ստորագրություն)

Անի Սարգսյան
 Ֆինանսների և վարչարարության
 գլխավոր վարչության պետ

	Ծնթգ.	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	13,015,224	21,714,121
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10	6,466,185	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11	8,954,714	12,686,843
Հանախորդներին տրված վարկեր	12	52,043,050	40,479,645
Ներդրումային արժեթղթեր	13	18,429,094	22,513,858
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալված գույքի բարելավումներ	14	484,917	567,381
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	15	2,734,364	2,720,289
Առգրավված ակտիվներ	12	109,052	283,448
Այլ ակտիվներ	16	310,413	208,718
Ընդամենը ակտիվներ		102,547,013	101,174,303
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	17	3,142,082	387,525
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	18	61,784,306	61,761,731
Այլ ներգրավված միջոցներ	19	299,003	380,988
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	20	6,086,356	7,712,584
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		179,530	102,517
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ		8,471	186,517
Վարձակալության գծով պարտավորություններ		389,107	432,503
Այլ պարտավորություններ	21	486,934	322,902
Ընդամենը պարտավորություններ		72,375,789	71,287,267
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ		(680,716)	(43,797)
Չբաշխված շահույթ		4,345,691	3,424,584
Ընդամենը սեփական կապիտալ		30,171,224	29,887,036
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		102,547,013	101,174,303

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
ԳՈՐԾԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Ստացված տոկոսներ	6,676,472	6,576,918
Վճարված տոկոսներ	(3,307,883)	(3,504,286)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	223,708	143,135
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(161,002)	(119,156)
Չուտ մուտքեր ներդրումային արժեթղթերով գործառնություններից	-	14,668
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	142,442	121,123
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	(23,549)	(41,472)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(1,220,839)	(1,012,173)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(717,381)	(584,138)
Այլ վճարումներ	(157,867)	(163,132)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Ներդրումային արժեթղթեր	3,241,615	3,412,114
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(7,075,291)	5,867,676
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2,039,710	12,070
Հանախորդներին տրված վարկեր	(15,707,481)	(3,040,287)
Այլ ակտիվներ	189,108	539,625
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	2,721,134	(279,726)
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	7,614,259	6,341,645
Այլ պարտավորություններ	126,075	83,865
Գործառնական գործունեության համար (օգտագործված)/գործառնական գործունեությունից ստացված գումարային հոսքեր՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	(5,396,770)	14,368,469
Վճարված շահութահարկ	(242,897)	(311,263)
Գործառնական գործունեության համար (օգտագործված)/գործառնական գործունեությունից ստացված գումարային հոսքեր	(5,639,667)	14,057,206
ՆԵՐԳՐՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերումներ	(163,373)	(519,835)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված գումարային հոսքեր	(163,373)	(519,835)
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Այլ ներգրավված միջոցների մարում	(97,513)	(3,464,953)
Վարձավճարներ	(74,241)	(72,078)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված գումարային հոսքեր	(171,754)	(3,537,031)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գումար (նվազում)/աճ	(5,974,794)	10,000,340
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(2,724,566)	(1,973,991)
Պարտքային կորստի պահուստի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	463	(821)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկան դրությամբ	21,714,121	13,688,593
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկան դրությամբ	9 13,015,224	21,714,121

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
հազ. դրամ					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	26,249,100	257,149	768,506	2,241,452	29,516,207
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	1,183,132	1,183,132
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ.					
– իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(798,328)	-	(798,328)
– շահույթ կամ վնաս վերահասակարգված գուտ գումար՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(13,975)	-	(13,975)
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	(812,303)	-	(812,303)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	(812,303)	1,183,132	370,829
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	26,249,100	257,149	(43,797)	3,424,584	29,887,036
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	26,249,100	257,149	(43,797)	3,424,584	29,887,036
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	921,107	921,107
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ.					
– իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(636,919)	-	(636,919)
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	(636,919)	-	(636,919)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	(636,919)	921,107	284,188
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	26,249,100	257,149	(680,716)	4,345,691	30,171,224

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ն («Բանկ») հիմնադրվել է 2007թ-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրյան փ. 18/3: Բանկն ունի չորս մասնաճյուղ:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկն ամբողջությամբ պատկանում է «Բիբլոս Բանկ Էս.Էյ.Էյ»-ին: Բանկի վերջնական հսկող անձն է Փրանսուա Բասիլը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 27-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում բռնկված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, հանգեցրեց սոցիալական հուզումների Հայաստանում: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվել են սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրել է անորոշությունը բիզնես միջավայրում:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական վոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 393.57 դրամ և 480.14 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը կատարել է դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի ներքո պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 4 (ե) (i):
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 23 (բ):

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 23 (բ),
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 28,
- կապակցված կողմից ստացված փոխառությունների և մայր կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառությունների ֆորվարդների և օպցիոնների իրական արժեք – Ծանոթագրություն 20:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի փոփոխություններ

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռ չեն գործում:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2022թ-ին, սակայն ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված փոխարժեքային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նվազագույն պահուստային ավանդը չի համարվում դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ դրանից միջոցների ելքագրումը սահմանափակված է: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտաքային կորուստների գծով պահուստի մասով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 4 (զ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, սպա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հանախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՄ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՄ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՄ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

(i) Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները:

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և վնասներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ծահարաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահարաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այսպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզերվի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

(ii) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ, ինչպես բացատրվում է Ծանոթագրություն 4 (ե) (i) կետում: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների վերափոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք վերափոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի վերափոխում»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես վերափոխում, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է վերափոխման նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չնարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի վերափոխումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ/վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես վերափոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկվում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար վերափոխման նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի վերափոխումը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես վերափոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար

օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Վերափոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման վերափոխումն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի վերափոխումը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Դա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են: Այս դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և վերափոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր վերափոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է վերափոխման նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ վերափոխումը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և գեղջված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության վերափոխումը չի բավարարում ապահանջման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղջելով վերափոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար վերափոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է վերափոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և
- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

(iv) Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 23 (բ):

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ասմաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի անել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես Ծանոթագրություն 23 (բ)):

Բանկը չի կիրառում ցածր պարտքային ռիսկի հետ կապված ազատումը որևէ ֆինանսական գործիքի համար:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման ռեպերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստներ, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման ռեպերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ. որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ. որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր. որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 23 (բ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապահանջելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապահանջմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 23 (բ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապահանջմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապահանջման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը գեղչվում է ապահանջման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկվում են որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական ակտիվներ): Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, անհատներին տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում,
- վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները,
- նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը,
- պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով,
- գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *անդրտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին*՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- *իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ*՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակի), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհաղիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելվածար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելվածարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելվածարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(v) Նախորոշում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը որոշ ֆինանսական ակտիվներ նախորոշել է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, քանի որ նման նախորոշումը վերացնում է կամ էապես նվազեցնում է այն հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը որոշ ֆինանսական պարտավորություններ նախորոշել է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող հետևյալ հանգամանքներից որևէ մեկում.

- պարտավորությունները կառավարվում, գնահատվում և ներկայացվում են ներքին հաշվետվություններում իրական արժեքի հիմունքով, կամ
- նախորոշումը վերացնում կամ էապես նվազեցնում է այն հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

(գ) Պարունակվող ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները կարող են պարունակվել մեկ այլ պայմանագրում (հիմնական պայմանագիր): Բանկը պարունակվող ածանցյալ գործիքները հաշվառում է հիմնական պայմանագրից առանձին, երբ.

- հիմնական պայմանագիրը չի հանդիսանում ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում գտնվող ակտիվ,
- հիմնական պայմանագիրն ինքնին չի հաշվառվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող,
- պարունակվող ածանցյալ գործիքի պայմանները կհամապատասխանեն ածանցյալ գործիքի սահմանմանը, եթե ներառվելին առանձին պայմանագրում և
- պարունակվող ածանցյալ գործիքի տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրի տնտեսական բնութագրերի և ռիսկերի հետ:

Առանձնացված պարունակվող ածանցյալ գործիքները չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչելով շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կազմում են որակվող դրամական հոսքերի կամ գույք ներդրման հեջավորման փոխհարաբերության մաս:

(Է) Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ը) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորոշված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (i)):

(թ) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորոշում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(ժ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դերիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Բանկը չունի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(ի) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– շենքեր	50 տարի
– համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	1-8 տարի
– գույք	8 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5 տարի

Վարձակալված գույքի բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(լ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 1-ից 10 տարի:

(խ) Առգրավված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է առգրավված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Առգրավված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծությունների նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին առգրավված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանգում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած հարակից վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո առգրավված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Առգրավված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ծ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքներից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքներ չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(կ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(հ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(ձ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում այն ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Բանկն ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմունքով, կամ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները միաժամանակ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են չափով, որքանով հավանական է ապագա հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և զեղչերը: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են չափով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(դ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը որոշում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(i) Բանկը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Բանկը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Բանկին չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Բանկը կիրառորձի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Սովորաբար Բանկը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Բանկը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորձի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Բանկի գնահատականի փոփոխություն, եթե Բանկը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(ճ) Հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2022թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը, այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(i) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ),
- Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ):

5 Չուստ տոկոսային եկամուտ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,331,854	3,713,836
Ներդրումային արժեթղթեր	2,022,645	2,125,326
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	351,288	407,855
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	38,609	65,072
Այլ	334	879
	6,744,730	6,312,968
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,939,301	2,761,627
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	429,267	536,769
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	68,231	40,342
Վարձակալության գծով ծախս	43,293	46,515
Այլ ներգրավված միջոցներ	27,103	53,617
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	2,589	387
	3,509,784	3,439,257
	3,234,946	2,873,711

6 Արժեզրկման վերականգնում

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Հանձնարարություններին տրված վարկեր և փոխատվության հանձնառություններ	73,363	497,076
Ներդրումային արժեթղթեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ	36,576	46,403
	109,939	543,479

7 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	231,356	192,861
Գովազդ և շուկայավարում	226,233	146,537
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	118,351	84,986
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	107,946	82,771
Մասնագիտական ծառայություններ	66,520	48,562
Այահովիտագրություն	59,772	58,006
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	44,242	47,876
Անվտանգության ծառայություն	31,810	32,366
Իրավաբանական ծառայություններ	26,129	13,020
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	21,006	21,409
Անդամակցության ծախսեր	8,879	8,279
Ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման ծախսեր	7,902	6,768
Գրասենյակային ծախսեր	7,604	10,058
Դասընթացներ	3,331	10,232
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	-	8,374
Այլ	36,451	51,841
	997,532	823,946

8 Շահութահարկ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(319,909)	(287,765)
Պակաս հաշվարկված հարկ նախորդ տարում	-	(61,810)
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	38,234	(63,327)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(281,675)	(412,902)

2022թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ-ին՝ 18%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2022թ. հազ. դրամ	%	2022թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	1,202,782		1,596,034	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(216,501)	(18.0)	(287,286)	(18.0)
Չնվազեցվող ծախսեր	(65,174)	(5.4)	(63,806)	(4.0)
Պակաս հաշվարկված հարկ նախորդ տարում	-	-	(61,810)	(3.9)
	(281,675)	(23.4)	(412,902)	(25.9)

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների վիստիխությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

2022թ.

հազ. դրամ	1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,612)	2,087	-	(4,525)
Ներդրումային արժեթղթեր	23,890	(3,373)	139,812	160,329
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(10,205)	5,984	-	(4,221)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(161,172)	59,263	-	(101,909)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(36,835)	(31,046)	-	(67,881)
Այլ ակտիվներ	16,093	6,136	-	22,229
Այլ պարտավորություններ	(11,676)	(817)	-	(12,493)
	(186,517)	38,234	139,812	(8,471)

2021թ.

հազ. դրամ	1 հունվարի 2021թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(2,878)	(3,734)	-	(6,612)
Ներդրումային արժեթղթեր	(149,616)	(4,835)	178,341	23,890
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(10,618)	10,618	-	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(6,478)	(3,727)	-	(10,205)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(116,987)	(44,185)	-	(161,172)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(9,703)	(27,132)	-	(36,835)
Այլ ակտիվներ	6,266	9,827	-	16,093
Այլ պարտավորություններ	(11,517)	(159)	-	(11,676)
	(301,531)	(63,327)	178,341	(186,517)

(բ) Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի բաղադրիչներին վերաբերող հարկային հետևանքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2022թ.			2021թ.		
	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո
հազ. դրամ						
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ	(776,731)	139,812	(636,919)	(973,601)	175,273	(798,328)
Շահույթ կամ վնաս տեղափոխված իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ	-	-	-	(17,043)	3,068	(13,975)
փոփոխություն	-	-	-	(17,043)	3,068	(13,975)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	(776,731)	139,812	(636,919)	(990,644)	178,341	(812,303)

9 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Կանխիկ	989,781	905,524
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները	9,402,520	16,980,648
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
– B- -ից BBB- վարկանիշով	964	376,299
– Վարկանիշ չունեցող	2,623,060	3,453,214
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	2,624,024	3,829,513
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,016,325	21,715,685
Պարտքային կորստի պահուստ	(1,101)	(1,564)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,015,224	21,714,121

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամկետանց չեն:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard&Poor’s» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի, Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ-ին նման բանկ չկար, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի):

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

Նոստրո հաշիվները վճարահաշվարկային գործունեությանը վերաբերող ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներ են, որոնք կարող են ելքագրվել տարեվերջին:

10 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
B-ից B+ վարկանիշով ստացվելիք գումարներ	5,440,573	-
Վարկանիշ չունեցող հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	1,025,612	-
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,466,185	-

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ, որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 3,936,778 հազար դրամ (2021թ-ին նման մնացորդներ չկային):

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները ժամկետանց չեն:

Ակտիվների համար որպես ապահովություն ընդունված գրավ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին 6,906,830 հազար դրամ իրական արժեքով չ՛ պետական արժեթղթերը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նման գրավ չկար):

11 Բանկերին տրված վարկեր և փոխառվածություններ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց չ՛ ԿԲ-ում	695,000	101,500
Ավանդ և այլ տեղաբաշխված միջոցներ չ՛ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստը	4,220,911	3,092,266
Այլ ստացվելիք գումարներ	50,407	-
Վարկեր և ավանդներ այլ բանկերում		
– AA- վարկանիշով	65,278	79,637
– B-ից B+ վարկանիշով	3,939,715	8,651,532
– Վարկանիշ չունեցող	-	800,529
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ այլ բանկերում	4,004,993	9,531,698
Ընդամենը բանկերին տրված համախառն վարկեր և փոխառվածություններ	8,971,311	12,725,464
Պարտքային կորստի պահուստ	(16,597)	(38,621)
Ընդամենը բանկերին տրված զուտ վարկեր և փոխառվածություններ	8,954,714	12,686,843

Բանկերին տրված վարկերը և փոխառվածությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բանկերին տրված բոլոր վարկերը և փոխառվածությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ A+ վարկանիշով բանկերի վարկերի և ավանդների կազմում ներառված 65,278 հազար դրամ գումարը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 79,637 հազար դրամ) իրենից ներկայացնում է Europay International համակարգում անդամակցության դիմաց ստեղծված ավանդը HSBC Bank Plc-ում:

(ա) Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդները ներառում են վարկային քարտերով գործառնությունների համար ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված միջոցը, որը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն հաշվարկվող ոչ տոկոսակիր ավանդ է և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ներգրավված միջոցների համար: ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 4% և ամբողջությամբ պահվում է ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար պարտադիր պահուստը կազմում է 18%, որից 6%-ը պահվում է ՀՀ դրամով, իսկ 12%-ը՝ ներգրավված միջոցների համապատասխան արտարժույթով: ՀՀ դրամով պահվող ավանդը ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին օրական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պահվող պարտադիր պահուստները դասակարգվում են որպես դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, քանի որ կարող են ելքագրվել անհրաժեշտության դեպքում:

Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկը պարտավոր է ապահովել նվազագույն մնացորդ յուրաքանչյուր օրվա վերջի դրությամբ: Այս պահուստները չեն համարվում դրամական միջոցներ և դրանց դրամական համարժեքներ և ներառված են բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում:

(բ) Բանկերին տրված վարկերի և փոխառվածությունների կենտրոնացում

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, բացի ՀՀ ԿԲ-ից, Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,651,532 հազար դրամ):

12 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր		
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	27,642,012	20,604,905
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	963,510	957,376
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	28,605,522	21,562,281
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	19,617,713	16,530,845
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր	1,245,724	588,144
Վարկային քարտերով վարկեր	784,148	648,154
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	765,110	667,582
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	655,287	308,022
Ավտովարկեր	169,508	129,718
Այլ	550,222	475,642
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	23,787,712	19,348,107
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	52,393,234	40,910,388
Պարտքային կորստի պահուստ	(350,184)	(430,743)
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող գուտ վարկեր	52,043,050	40,479,645

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2022թ.			Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	27,529,686	-	-	27,529,686
Արժեզրկված վարկեր				
– ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	112,326	112,326
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	-	112,326	112,326
Պարտքային կորստի պահուստ	(237,132)	-	(23,381)	(260,513)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	27,292,554	-	88,945	27,381,499
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	963,510	-	-	963,510
Պարտքային կորստի պահուստ	(4,260)	-	-	(4,260)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	959,250	-	-	959,250
Իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	28,493,196	-	112,326	28,605,522
Ընդամենը պարտքային կորստի պահուստ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար	(241,392)	-	(23,381)	(264,773)
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	28,251,804	-	88,945	28,340,749
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	19,183,267	-	-	19,183,267
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	175,349	-	175,349
– մինչև 30 օր ժամկետանց	33,535	11,172	-	44,707
– 31-90 օր ժամկետանց	-	66,878	-	66,878
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	126,472	126,472
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	1,704	1,704
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	19,336	19,336
	19,216,802	253,399	147,512	19,617,713
Պարտքային կորստի պահուստ	(28,048)	(13,875)	(5,301)	(47,224)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	19,188,754	239,524	142,211	19,570,489
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	716,945	-	-	716,945
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	27,391	-	27,391
– մինչև 30 օր ժամկետանց	-	770	-	770
– 31-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	16,248	16,248
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	115	115
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	3,641	3,641
	716,945	28,161	20,004	765,110
Պարտքային կորստի պահուստ	(1,003)	(1,467)	(1,388)	(3,858)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	715,942	26,694	18,616	761,252

31 դեկտեմբերի 2022թ.				
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	վարկեր
				հազ. դրամ
Վարկային քարտեր				
– ոչ ժամկետանց	769,837	-	-	769,837
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	6,080	-	6,080
– մինչև 30 օր ժամկետանց	2,266	1,377	-	3,643
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	4,588	4,588
	772,103	7,457	4,588	784,148
Պարտքային կորստի պահուստ	(15,673)	(1,059)	(1,068)	(17,800)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	756,430	6,398	3,520	766,348
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	647,706	-	-	647,706
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,710	-	-	1,710
– 31-90 օր ժամկետանց	-	1,625	-	1,625
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	2,527	2,527
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	1,719	1,719
	649,416	1,625	4,246	655,287
Պարտքային կորստի պահուստ	(2,836)	(349)	(1,524)	(4,709)
Ընդամենը զուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	646,580	1,276	2,722	650,578
Ավտովարկեր				
– ոչ ժամկետանց	169,508	-	-	169,508
	169,508	-	-	169,508
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(532)	-	-	(532)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	168,976	-	-	168,976
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,245,724	-	-	1,245,724
	1,245,724	-	-	1,245,724
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(11,288)	-	-	(11,288)
Ընդամենը զուտ անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր	1,234,436	-	-	1,234,436
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	550,222	-	-	550,222
	550,222	-	-	550,222
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-	-	-
Ֆիզիկական անձանց տրված զուտ այլ վարկեր	550,222	-	-	550,222
Ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	23,320,720	290,642	176,350	23,787,712
Ընդամենը պարտքային կորստի պահուստ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով	(59,380)	(16,750)	(9,281)	(85,411)
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	23,261,340	273,892	167,069	23,702,301
Հաճախորդներին տրված ընդամենը զուտ վարկեր	51,513,144	273,892	256,014	52,043,050

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հանախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2021թ.			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	20,159,218	-	-	20,159,218
Արժեզրկված վարկեր				
– ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	445,687	445,687
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	-	445,687	445,687
Պարտքային կորստի պահուստ	(221,183)	-	(96,688)	(317,871)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	19,938,035	-	348,999	20,287,034
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	957,376	-	-	957,376
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,349)	-	-	(1,349)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	956,027	-	-	956,027
Իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	21,116,594	-	445,687	21,562,281
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար	(222,532)	-	(96,688)	(319,220)
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	20,894,062	-	348,999	21,243,061
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	15,942,061	-	-	15,942,061
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	185,945	-	185,945
– մինչև 30 օր ժամկետանց	21,782	59,200	-	80,982
– 31-90 օր ժամկետանց	-	191,586	-	191,586
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	56,240	56,240
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	74,031	74,031
	15,963,843	436,731	130,271	16,530,845
Պարտքային կորստի պահուստ	(26,738)	(35,253)	(14,946)	(76,937)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	15,937,105	401,478	115,325	16,453,908
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	592,960	-	-	592,960
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	27,207	-	27,207
– մինչև 30 օր ժամկետանց	2,123	19,551	-	21,674
– 31-90 օր ժամկետանց	-	8,138	-	8,138
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	1,134	1,134
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	8,072	8,072
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	8,397	8,397
	595,083	54,896	17,603	667,582
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,489)	(3,982)	(1,748)	(7,219)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	593,594	50,914	15,855	660,363

31 դեկտեմբերի 2021թ.				
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	վարկեր
				հազ. դրամ
Վարկային քարտեր				
– ոչ ժամկետանց	626,879	-	-	626,879
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	6,386	-	6,386
– մինչև 30 օր ժամկետանց	9,569	819	-	10,388
– 31-90 օր ժամկետանց	-	1,513	-	1,513
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	989	989
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	1,999	1,999
	636,448	8,718	2,988	648,154
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(12,808)	(1,391)	(670)	(14,869)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	623,640	7,327	2,318	633,285
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	301,707	-	-	301,707
– մինչև 30 օր ժամկետանց	431	-	-	431
– 31-90 օր ժամկետանց	-	1,008	-	1,008
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	1,238	1,238
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	3,638	3,638
	302,138	1,008	4,876	308,022
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,401)	(302)	(1,902)	(3,605)
Ընդամենը զուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	300,737	706	2,974	304,417
Ավտովարկեր				
– ոչ ժամկետանց	110,698	-	-	110,698
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	19,020	19,020
	110,698	-	19,020	129,718
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(317)	-	(3,669)	(3,986)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	110,381	-	15,351	125,732
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	588,144	-	-	588,144
	588,144	-	-	588,144
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(4,907)	-	-	(4,907)
Ընդամենը զուտ անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր	583,237	-	-	583,237
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	475,642	-	-	475,642
	475,642	-	-	475,642
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-	-	-
Ֆիզիկական անձանց տրված զուտ այլ վարկեր	475,642	-	-	475,642
Ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	18,671,996	501,353	174,758	19,348,107
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով	(47,660)	(40,928)	(22,935)	(111,523)
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	18,624,336	460,425	151,823	19,236,584
Հաճախորդներին տրված ընդամենը զուտ վարկեր	39,518,398	460,425	500,822	40,479,645

(բ) Գրավի վերլուծություն

(i) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են վարկունակության գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի առավել տեղին ցուցանիշն է: Այնուամենայնիվ, գրավը տալիս է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման) ըստ գրավի տեսակների:

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեքը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
հազ. դրամ			
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Անշարժ գույք	17,521,989	-	17,521,989
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	5,016,480	-	5,016,480
Այլ	1,619,758	-	1,619,758
Առանց ապահովվածության	4,093,577	-	-
Ընդամենը արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	28,251,804	-	24,158,227
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	84,264	84,264	-
Այլ	4,681	4,681	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	88,945	88,945	-
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	28,340,749	88,945	24,158,227

31 դեկտեմբերի 2021թ.

	Հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեքը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
հազ. դրամ			
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Անշարժ գույք	18,187,185	-	18,187,185
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	397,892	-	397,892
Այլ	1,010,193	-	1,010,193
Առանց ապահովվածության	1,298,792	-	-
Ընդամենը արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	20,894,062	-	19,595,270
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	328,799	328,799	-
Այլ	20,200	20,200	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	348,999	348,999	-
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	21,243,061	348,999	19,595,270

Վերը ներկայացված աղյուսակները չեն ներառում գրավի արժեքի՝ վարկի գումարին գերազանցող մասը:

Մի քանի տեսակի գրավով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել տեղին է արժեզրկման գնահատման համար: Ֆիզիկական անձանցից, օրինակ՝ ՓՄՁ վարկառուների բաժնետերերից ստացված երաշխավորությունները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար: Այդ իսկ պատճառով, նման վարկերը և մասնակիորեն ապահովված վարկերի չապահովված մասերը ներկայացվում են որպես առանց գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վարկեր:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկերն ապահովված են վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքով: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկերը տրամադրվում են, երբ վարկ/գրավի արժեք հարաբերակցությունը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ չի գերազանցում համապատասխանաբար 70%-ը և 50%-ը: Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով: Ավտովարկերն ապահովված են վարկի առարկա հանդիսացող ավտոմեքենայով: Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկերի և վարկային քարտերի համար ապահովվածություն է ծառայում աշխատավարձը:

(iii) Առգրավված գրավ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առգրավված գրավը ներառում է.

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	109,052	283,448
Ընդամենը առգրավված գրավ	109,052	283,448

Ստորև ներկայացված են առգրավված գրավի փոփոխությունները.

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	283,448	881,686
Առգրավված գրավը տարվա ընթացքում	-	15,333
Վճարված տարվա ընթացքում	(139,673)	(548,811)
Արժեզրկում	(34,723)	(64,760)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	109,052	283,448

Բանկը մտադիր է վճարել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում առգրավված գրավի վճարված Բանկը ստացել 90,327 հազար դրամ գումարով գուտ օգուտ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 74,889 հազար դրամ գումարով գուտ կորուստ):

(գ) Գրավադրված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 449,192 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,232,728 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ բանկերի մնացորդների և ավանդների և այլ ներգրավված միջոցների համար:

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսական ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Ֆինանսական և այլ ծառայություններ	8,398,819	3,647,030
Էներգետիկայի բնագավառ	5,722,855	3,642,697
Շինարարություն	5,133,770	3,635,263
Գյուղատնտեսական արտադրանքի մշակում	4,295,712	3,615,131
Առևտուր	2,974,797	3,476,124
Անշարժ գույք	2,079,434	3,546,036
Արդյունաբերություն	135	-
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	23,787,712	19,348,107
	52,393,234	40,910,388
Պարտքային կորստի պահուստ	(350,184)	(430,743)
	52,043,050	40,479,645

(ե) Ենթարկվածություն պարտքային ռիսկին

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի չորս վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նման վարկառուներ չկային), որոնց տրամադրված վարկերի գուտ մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում էր 15,550,925 հազար դրամ:

(զ) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

13 Ներդրումային արժեթղթեր

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
– ՀՀ պետական արժեթղթեր	17,505,708	19,446,695
Պարտքային և հաստատուն եկամտով այլ գործիքներ		
– B+-ից BB- վարկանիշով	905,869	3,049,646
	18,411,577	22,496,341
Բաժնային գործիքներ		
– Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	17,517	17,517
	18,429,094	22,513,858
Պարտքային կորստի պահուստ	(60,577)	(79,315)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	18,429,094	22,513,858

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(ա) Զգնանշված բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք նախորոշված են որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		2022թ.	2021թ.
			2022թ.	2021թ.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	1.25%	1.25%	16,500	16,500
SWIFT	Բելգիա	Դրամական փոխանցումներ	0%	0%	1,017	1,017
					17,517	17,517

Այս ներդրումներից ոչ մեկը չի օտարվել 2022թ. ընթացքում, 2022թ-ին շահաբաժինների տեսքով եկամուտ չի ճանաչվել, և սեփական կապիտալի կազմում կուտակային օգուտի կամ կորստի տեղափոխում տեղի չի ունեցել այս ներդրումների հետ կապված:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս ներդրումների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս սկզբնական արժեքին 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

14 Վարձակալություն

Բանկը շենք է վաճակալում 10 տարի ժամկետով՝ առանց ժամկետի ավարտին վարձակալությունը նորացնելու հնարավորության: Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալված գույքի բարելավումներ

Ստորև ներկայացված են վարձակալված անշարժ գույքի բարելավումներին վերաբերող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներն այն վարձակալված գույքի հետ կապված, որը չի համապատասխանում ներդրումային գույքի սահմանմանը:

	2022թ. Հոդատարած և շենքեր հազ. դրամ	2021թ. Հոդատարած և շենքեր հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	567,381	637,569
Տարվա մաշվածության գումար	(70,015)	(70,238)
Վարձակալված ակտիվի գծով բարելավումներ	-	50
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների վերափոխում	(12,449)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	484,917	567,381

(բ) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	(43,293)	(46,515)

(գ) Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Վարձավճարներ	(74,241)	(72,078)

15 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Համակարգիչ- ներ և կապի սարքավորումներ	Գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	2,058,711	831,321	549,354	45,097	291,882	3,776,365
Ավելացումներ	3,500	44,338	9,174	-	118,404	175,416
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	2,062,211	875,659	558,528	45,097	410,286	3,951,781
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	(295,067)	(343,988)	(283,747)	(26,918)	(106,356)	(1,056,076)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(41,343)	(54,760)	(42,173)	(6,080)	(16,985)	(161,341)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(336,410)	(398,748)	(325,920)	(32,998)	(123,341)	(1,217,417)
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,725,801	476,911	232,608	12,099	286,945	2,734,364
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	1,893,444	646,379	401,127	41,311	231,065	3,213,326
Ավելացումներ	165,267	196,478	153,084	7,512	60,817	583,158
Օտարումներ	-	(11,536)	(4,857)	(3,726)	-	(20,119)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	2,058,711	831,321	549,354	45,097	291,882	3,776,365
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	(261,341)	(310,749)	(257,416)	(23,475)	(100,481)	(953,462)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(33,726)	(44,775)	(31,078)	(7,169)	(5,875)	(122,623)
Օտարումներ	-	11,536	4,747	3,726	-	20,009
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	(295,067)	(343,988)	(283,747)	(26,918)	(106,356)	(1,056,076)
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	1,763,644	487,333	265,607	18,179	185,526	2,720,289

16 Այլ ակտիվներ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Այլ կանխավճարներ	120,958	92,246
Այլ դերիտորական պարտքեր	87,724	30,990
Դրամական փոխանցումների և քլիրինգային համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	47,218	41,616
Կանխավճարներ հարկերի գծով	24,901	24,923
Այլ ակտիվներ	29,612	18,943
	310,413	208,718

17 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Վարկեր հայկական բանկերից	3,044,225	-
Վարկեր ՀՀ ԲԿ-ից	97,857	387,525
	3,142,082	387,525

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ վարկատու (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նման վարկատուներ չկային), որի տրամադրած միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 3,044,225 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նման մնացորդներ չկային):

18 Հաճախորդների ընթացիկ հաշվներ և ավանդներ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	5,346,385	6,546,201
- Իրավաբանական անձիք	6,505,552	2,457,550
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	27,057,561	32,560,624
- Իրավաբանական անձիք	22,874,808	20,197,356
	61,784,306	61,761,731

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում պահվող հաճախորդների ավանդների 2,110,774 հազար դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառության հանձնառությունների համար (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,301,130 հազար դրամ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի չորս հաճախորդ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 16,654,264 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18,179,576 հազար դրամ):

19 Այլ ներգրավված միջոցներ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Վարկեր «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ից	198,537	282,753
Վարկեր «Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ-ից	100,466	98,235
	299,003	380,988

(ա) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Այլ ներգրավված միջոցներ	Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	380,988	7,712,584	8,093,572
Մուտքեր այլ ներգրավված միջոցներից	11,000	-	11,000
Այլ ներգրավված միջոցների մարում	(97,513)	-	(97,513)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(86,513)	-	(86,513)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	-	(1,615,911)	(1,615,911)
Տոկոսային ծախս	27,103	429,267	456,389
Վճարված տոկոսներ	(22,575)	(439,584)	(462,178)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	299,003	6,086,356	6,385,359
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	3,908,835	8,874,650	12,783,485
Այլ ներգրավված միջոցների մարում	(3,464,953)	-	(3,464,953)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(3,464,953)	-	(3,464,953)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	1,131	(1,162,867)	(1,161,736)
Տոկոսային ծախս	53,617	536,769	590,386
Վճարված տոկոսներ	(117,642)	(535,968)	(653,610)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	380,988	7,712,584	8,093,572

20 Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից

2016թ. սեպտեմբերի 30-ին և 2016թ. դեկտեմբերի 13-ին Բանկը ստացել է 9,375 հազար եվրո և 5,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարներով ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից, որոնք փոխարկելի են Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 10 տարվա ընթացքում՝ բաժնետիրոջ ընտրությամբ: Փոխառություններն ունեն պարտադիր, կամավոր և արագացված փոխարկման հնարավորություններ, որոնք իրենցից ներկայացնում են համապատասխանաբար ֆորվարդներ և օպցիոններ:

Դեկավարությունը գտնում է, որ այս գործիքների իրական արժեքներն էական չեն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

21 Այլ պարտավորություններ

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	162,254	53,463
Աշխատավարձ և նմանատիպ վճարներ	154,409	132,372
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	107,939	81,356
Վճարվելիք այլ հարկեր	54,437	46,780
Այլ պարտավորություններ	7,895	8,931
	486,934	322,902

22 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 262,491 սովորական բաժնետոմսից (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 262,491 բաժնետոմսից)։ Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 դրամ։

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով։

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապահովանաչումը կամ արժեզրկումը։

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով։

23 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և կազմում է Բանկի գործառնությունների կենսական տարրը։ Ֆինանսական, շուկայական, պարտքային, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերն այն հիմնական (նշանակալի) ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը։

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև անընդհատ հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին։ Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունները, առաջարկվող արտադրանքն ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն պրակտիկան/փորձն արտացոլելու նպատակով։ Բանկը մշակել է նշանակալի ռիսկերի և կապիտալի վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման համակարգ։

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար: Վարչությունը՝ Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) առաջկցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացմանն ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Կառավարման հանձնաժողովը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության համապատասխան ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

Բանկի ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ Կառավարման հանձնաժողովը և ներքին աուդիտի բաժինը հաճախ պատրաստում են Բանկի նշանակալի ռիսկերի կառավարմանն անդրադարձող հաշվետվություններ: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Բանկի ընթացակարգերի և մեթոդաբանության արդյունավետության գնահատման վերաբերյալ և առաջարկություններ դրանց բարելավման ուղղությամբ:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության վերաբերյալ:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար):

Առևտրային վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից, որը պատասխանատու է առևտրային վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովը ուսումնասիրում է վարկի դիմումը՝ Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված առանձին ռիսկերից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ներկա շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է անկախ գնահատող ընկերությունների կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Մանրաձախ վարկերի դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրաձախ վարկերի հաստատման բաժնի, Մանրաձախ վարկերի հաստատման կոմիտեի և Կառավարման հանձնաժողովի կողմից՝ ելնելով հաստատման սահմանաչափերից: Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ամբողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկ. Ակնկալվող պարտքային կորստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Որոշելու համար, արդյոք ֆինանսական գործիքի գծով պարտագանգման ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Բանկը դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորվող տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի, վարկային որակի փորձագետների գնահատման և ապագայամետ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Գնահատման նպատակն է պարզել, արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ՝ համեմատելով հետևյալ ցուցանիշները.

- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ,
- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում ժամանակի տվյալ պահի համար, որը գնահատվել է պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի սկզբնական ճանաչման պահին (ճշգրտված վաղաժամ մարումների ակնկալիքների փոփոխությունների մասով կիրառելի լինելու դեպքում):

Բանկն օգտագործում է երեք չափանիշ, որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ.

- քանակական թեստ՝ հիմք ընդունելով պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության փոփոխությունները,
- որակական ցուցանիշներ և
- ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ:

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակներ

Բանկը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են պարտագանգման ռիսկը կանխատեսելու համար, և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման ռիսկի մասին: Այս գործոնները տարբեր են՝ կախված պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակներն այնպես են սահմանվում և կարգաբերվում, որ պարտագանգման ռիսկն աճում է էքսպոնենցիոնալ ձևով պարտքային ռիսկի վատթարացմանը զուգընթաց, օրինակ՝ պարտքային ռիսկի 1-ին և 2-րդ վարկանշավորման մակարդակների պարտագանգման ռիսկերի միջև տարբերությունն ավելի փոքր է քան 2-րդ և 3-րդ մակարդակների միջև տարբերությունը:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք ստանում է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ սկզբնական ճանաչման պահին՝ փոխառուի վերաբերյալ ամկա տեղեկատվության հիման վրա: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքները կանոնավոր կերպով հսկվում են, որի արդյունքում գործիքի պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակը կարող է փոփոխվել: Հսկողության համար որպես կանոն օգտագործվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական անձանց տրված վարկեր)

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր)

- Հանախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Ցուցանիշները, որոնց հատուկ ուշադրություն է դարձվում, ներառում են՝ համախառն շահույթը, ֆինանսական լծակավորման ցուցանիշը, պարտքի սպասարկման գործակիցը, համապատասխանությունը կովենանտներին, կառավարման որակը, վերադաս դեկավար անձնակազմի փոփոխությունները:
- Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշների փոփոխությունների մասին տեղեկատվությունը:
- Պարտատոմսերի գնանշված գները և պարտքի պարտագանգման սովիերի գները փոխառուի համար՝ առկայության դեպքում:
- Փոխառուի քաղաքական, օրենսդրական և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող նշանակալի փոփոխությունները:

- Վճարումների մասին տեղեկատվությունը, ներառյալ ժամկետանցության կարգավիճակի, մարումների փոփոխականության մասին տեղեկատվությունը:
-
- Տրամադրված սահմանաչափի օգտագործումը,
- Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման դիմումը և դիմումի բավարարումը:
- Առևտրային, ֆինանսական և տնտեսական պայմանների առկա և կանխատեսվող փոփոխությունները:

Պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ իրավաբանական անձանց համար պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս: Բանկը հավաքում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող իր ֆինանսական գործիքների կատարողականի և պարտագանգման վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը վերլուծվում է ըստ պրոդուկտի/ծառայության և փոխառուի տեսակի, ինչպես նաև ըստ պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակի: Որոշ պրոֆեկտների համար օգտագործվում է նաև արտաքին վարկանիշային գործակալություններից ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Բանկը սահմանում է պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության առավելագույն չափը, որը հավասար է այն երկրի պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության վարկանիշին, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում փոխառուն:

Ժամկետանց օրերն օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ անհատների համար պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են նախորդ 48 ամիսների տվյալների հիման վրա:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Պարտքային ռիսկի աճի նշանակալի լինելը որոշելիս դիտարկվում են ֆինանսական գործիքի և փոխառուի բնութագրերը և աշխարհագրական տարածաշրջանը: Նշանակալիության չափանիշները տարբեր են փոխատվության տարբեր տեսակների, մասնավորապես, իրավաբանական անձանց և անհատների տրվող փոխատվությունների համար:

Սկզբնական ճանաչումից ի վեր պարտքային ռիսկի աճը կարող է համարվել նշանակալի նաև այն դեպքերում, երբ դրա այդ մասին են վկայում Բանկի պարտքային ռիսկի կառավարման գործընթացների հետ կապված որակական ցուցանիշները, որոնք այլ պարագայում կարող են ժամանակին ամբողջական առումով չարտացոլվել քանակական վերլուծության շրջանակում: Սա վերաբերում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող այն գործիքներին, որոնք բավարարում են բարձրացված ռիսկի որոշ չափանիշներին, որոնցից է հատուկ ուշադրության ցանկում ներառվելը: Նման որակական գործոնները հիմնված են փորձագետների դատողությունների և անցյալ ժամանակաշրջանների համապատասխան փորձի վրա:

Բանկը պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի մասին վկայող սահմանափակիչ է համարում ակտիվի ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը: Ժամկետանց օր»րի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել: Վճարում կատարելու ամսաթվերը որոշվում են առանց հաշվի առնելու արտոնյալ ժամանակահատվածը, որը կարող է տրամադրվել փոխառուին:

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի գծով կորստի պահուստը կրկին չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների չափով: Պարտքային ռիսկի աճի որոշ որակական ցուցանիշներ, այդ թվում՝ վերանայված պայմանների խախտումը, կարող են վկայել պարտագանցման ռիսկի աճի մասին, որը պահպանվում է, նույնիսկ երբ ցուցանիշն ինքնին դադարում է գոյություն ունենալ: Նման դեպքերում Բանկը սահմանում է փորձաշրջան, որի ընթացքում ֆինանսական ակտիվի գծով վճարումները պետք է կատարվեն ժամանակին և սահմանված չափով՝ ապացուցելու համար, որ պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է:

Վարկի պայմանագրային պայմանների վերափոխման դեպքում ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչման չափանիշների այլևս բավարարված չլինելու ապացույց կարող է հանդիսանալ արդիական տեղեկատվությունն առ այն, որ առկա է վճարումները ժամանակին կատարելու պատմություն՝ վերափոխված պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Պարտագանցման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի Բանկի նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, եթե Բանկը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Բանկի նկատմամբ փոխառուի նշանակալի վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է: Օվերդրաֆտները ժամկետանց են համարվում այն օրվանից, երբ հաճախորդը խախտում է սահմանված սահմանաչափը կամ երբ հաճախորդին առաջարկվում է այնպիսի սահմանաչափ, որը ցածր է ընթացիկ չմարված գումարից, կամ
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն փոխառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները կատարելու փոխառուի անկարողության պատճառով:

Փոխառուի հետ կապված պարտագանցման տեղի ունենալը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում է հետևյալը՝

- որակական ցուցանիշները, օրինակ՝ կովենանտների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ՝ նույն թողարկողի կողմից Բանկի նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և
- Բանկի ներքում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ելակետային տվյալները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական գործիքի գծով պարտագանգման տեղի ունենալը գնահատելու համար, և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ապագայամետ տեղեկատվության ներառում

Բանկը ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը, երբ գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ չափում է ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ապագայամետ տեղեկատվությունը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է փորձագետների դատողությունները:

Բանկը նույնականացրել և փաստաթղթավորել է պարտքային ռիսկի և պարտքային կորուստների առանցքային գործոնները ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար և, օգտագործելով անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների վերլուծությունը, գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականի, պարտքային ռիսկի և պարտքային կորուստների միջև փոխհարաբերությունները: Առանցքային գործոններն են արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունները:

Վերափոխված ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են վերափոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Առկա վարկը, որի պայմանները վերափոխվել են, կարող է ապաճանաչվել, և վերաբանակցված վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 4 (ե) (iii) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերափոխվում են, և վերափոխումը չի հանգեցնում ապաճանաչման, որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, համեմատվում են՝

- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով վերափոխված պայմաններից,
- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Եթե վերափոխումը հանգեցնում է ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն պարտքային առումով արժեզրկված չէ այդ պահին):

Բանկը վերաբանակցում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկերի պայմանները (վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայում)՝ նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել պարտքի վերադարձման հնարավորությունները և նվազագույնի հասցնել պարտագանգման ռիսկը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ վարկի պայմանները վերնայավում են ընտրանքային կարգով, եթե փոխառուն ներկա պահին չի կատարել պարտքի գծով իր պարտականությունները կամ գոյություն ունի պարտագանգման մեծ ռիսկ, գոյություն ունի վկայություն, որ փոխառուն ձեռնարկել է բոլոր ողջամիտ քայլերը մարումները սկզբնական պայմանագրային պայմանների համաձայն կատարելու համար և ակնկալվում է, որ կկարողանա կատարել իր պարտականությունները վերանայված պայմաններով:

Պայմանների վերանայումը սովորաբար ներառում է մարման ժամկետի երկարաձգումը, տոկոսների վճարման ժամկետների փոփոխությունը և կովենանտների պայմանների փոփոխությունը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման քաղաքականությունը գործում է թե՛ անհատներին և թե՛ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար:

Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության շրջանակում վերափոխված ֆինանսական ակտիվների համար պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականության գնահատումն արտացոլում է այն հանգամանքը, արդյոք վերափոխումը բարելավել է կամ վերականգնել է տոկոսները և մայր գումարը հավաքագրելու Բանկի կարողությունը, ինչպես նաև վարկային

պայմանագրերի պայմանների նման վերանայումների Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Այս գործընթացի շրջանակում Բանկը գնահատում է փոխառուի կողմից մարումները ժամանակին կատարելու հնարավորությունը պայմանագրի պայմանների փոփոխության դեպքում և դիատրկում է տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ:

Ընդհանուր առմամբ, վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայումն իրենից ներկայացնում է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որակական ցուցանիշ, և պայմանների վերանայման ակնկալիքը կարող է հանդես գալ որպես պարտքային առումով արժեզրկման վկայություն (տես Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)): Անհրաժեշտ է, որ հաճախորդը հետևողականորեն ցուցադրի պարտաճանաչ վճարման վարքագիծ որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում, մինչև որ վարկն այլևս չհամարվի պարտքային առումով արժեզրկված/վարկի հետ կապված այլևս չարձանագրվի պարտագանցում, կամ մինչև որ չհամարվի, որ պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունն այնքան է նվազել, որ կորստի պահուստը կարող է կրկին չափվել 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքները.

- պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը,
- կորուստը պարտագանցման դեպքում,
- պարտքի գումարը պարտագանցման պահին:

1-ին փուլի գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով 12-ամսյա պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը պարտագանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտագանցման պահին: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով ամբողջ ժամկետի համար պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը պարտագանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտագանցման պահին:

Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Բանկը պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատում է հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման անցյալ ժամանակաշրջանների ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Իրավաբանական անձանց տրված գրավով չապահովված վարկերի գծով պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատելու համար որպես առանցքային պարամետր օգտագործվում են «Moody's» վարկանիշային գործակալության Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով պարտագանցման և վերադարձման ցուցանիշների մասին հաշվետվությունից վերցված «Առևտրային գներով չափվող իրավաբանական անձանց պարտավորությունների վերադարձման միջին ցուցանիշները»: Պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստի գնահատման մոդելներում դիտարկվում են պահանջի կառուցվածքը, գրավը, առաջնահերթությունը, պայմանագրային կողմի գործունեության ոլորտը, ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մասը կազմող ցանկացած գրավի փոխհատուցման ծախսումները: Անշարժ գույքով ապահովված վարկերի համար վարկի գումար/գրավի արժեք հարաբերակցությունն առանցքային ցուցանիշ է պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը որոշելու համար: Պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստի գնահատումները ճշգրտվում են տարբեր տնտեսական սցենարների տեսանկյունից և անշարժ գույքով ապահովված վարկերի հետ կապված՝ անշարժ գույքի գների հնարավոր փոփոխություններն արտացոլելու համար: Պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը հաշվարկվում է զեղչված դրամական հոսքերի հիմունքով որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է պարտքի ակնկալվող գումարը պարտագանցման դեպքում: Բանկը պարտագանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկում է հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմի պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է վերջինիս համախառն հաշվեկշռային արժեքը պարտագանցման պահին: Փոխատվության հանձնառությունների համար

պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են օգտագործվել պայմանագրի շրջանակում, որոնք գնահատվում են անցյալ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և ապագայամետ տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է վճարման ենթակա գումարը ֆինանսական երաշխավորության կատարման պահին:

Ինչպես նշված է վերը և պայմանով, որ 1-ին փուլի ֆինանսական ակտիվների համար առավելագույնս կօգտագործվի պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության 12-ամսյա ցուցանիշը, Բանկն ակնկալվող պարտքային կորուստները չափում է հաշվի առնելով պարտագանցման ռիսկն այն առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածում (ներառյալ փոխառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, եթե նույնիսկ Բանկը դիտարկում է ավելի երկար ժամանակահատված պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակների համար: Առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Բանկն իրավունք ունի պահանջել փոխատվության մարումը կամ դադարեցնել փոխատվության հանձնառությունը կամ երաշխավորությունը:

Եթե ցուցանիշի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ըստ ռիսկի ընդհանրական բնութագրերի, որոնք ներառում են՝

- գործիքի տեսակը,
- գրավի տեսակը:

Խմբավորումները կանոնավոր հիմունքով վերանայվում են՝ առանձին խմբերի շրջանակում պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների միատեսակ լինելն ապահովելու համար:

Այն պորտֆելների համար, որոնց վերաբերյալ Բանկն ունի անցյալ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, ներքին աղբյուրներից հասանելի տեղեկատվությունը լրացնելու համար օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունը: Ստորև ներկայացված են այն պորտֆելները, որոնց համար արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունն օգտագործվել է որպես նշանակալի երկետային տվյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս:

2022թ.	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին	Օգտագործված արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվություն	
		Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականություն	Կորուստը պարտագանցման դեպքում
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	18,411,577	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	8,212,953	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	20,127,796	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	-

2021թ.	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին	Օգտագործված արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվություն	
		Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականություն	Կորուստը պարտագանցման դեպքում
հազ. դրամ			
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	22,496,341	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	1,065,848	«S&P» գործակալության վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	20,177,213	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	-

Կորստի պահուստ

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(1,564)	-	-	(1,564)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	1,564	-	-	1,564
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(1,101)	-	-	(1,101)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(1,101)	-	-	(1,101)

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(38,621)	-	-	(38,621)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	28,886	-	-	28,886
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(225)	(6,637)	-	(6,862)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(9,960)	(6,637)	-	(16,597)

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(222,532)	-	(96,688)	(319,220)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	66,711	-	56,936	123,647
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(127,248)	-	-	(127,248)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	41,677	-	16,371	58,048
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(241,392)	-	(23,381)	(264,773)

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(47,660)	(40,928)	(22,935)	(111,523)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(11,811)	6,493	5,318	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	290	(1,005)	715	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	93	12,098	(12,191)	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	17,996	(67)	4,992	22,921
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(19,928)	(762)	(907)	(21,597)
Դուրսգրումներ	-	3,515	13,984	17,499
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	1,640	3,906	1,743	7,289
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(59,380)	(16,750)	(9,281)	(85,411)

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(79,315)	-	-	(79,315)
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	24,666	-	-	24,666
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(5,928)	-	-	(5,928)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(60,577)	-	-	(60,577)

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(743)	-	-	(743)
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	743	-	-	743
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(1,564)	-	-	(1,564)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(1,564)	-	-	(1,564)

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Բանկերին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(58,180)	-	-	(58,180)
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	20,278	-	-	20,278
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(719)	-	-	(719)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(38,621)	-	-	(38,621)

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(232,874)	(86,278)	(258,990)	(578,142)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(60,302)	60,302	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	220,246	25,976	142,037	388,259
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(177,651)	-	-	(177,651)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	28,049	-	20,265	48,314
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(222,532)	-	(96,688)	(319,220)

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(66,439)	(132,153)	(35,346)	(233,938)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(80,926)	75,179	5,747	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	539	(1,606)	1,067	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	359	4,718	(5,077)	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	81,545	11,409	(25,191)	67,763
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(13,263)	(4,449)	-	(17,712)
Դուրսգրումներ	25,779	3,559	34,434	63,772
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	4,746	2,415	1,431	8,592
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(47,660)	(40,928)	(22,935)	(111,523)

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(106,174)	-	-	(106,174)
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	14,205	-	-	14,205
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	12,654	-	-	12,654
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(79,315)	-	-	(79,315)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է հետևյալ երկու մեծությունների համադրումը.

- վերը աղյուսակներում կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդներն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի և
- «ներդրումային արժեթղթերի և այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» և «հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվության հանձնառությունների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Ստորև ներկայացված է համադրումը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	Գրանցված միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Բանկերին տրված՝ անորոշագրված արժեքով չափվող վարկեր և փոխատվություններ	Հաճախորդներին տրված՝ անորոշագրված արժեքով չափվող վարկեր. իրավաբանական անձիք	Հաճախորդներին տրված՝ անորոշագրված արժեքով չափվող վարկեր. ֆիզիկական անձիք	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	Այլ ակտիվներ	Ընդամենը
Կորստի պահուստի գույտ վերաչափում	1,564	28,886	123,647	22,921	24,666	-	201,684
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(1,101)	(6,862)	(127,248)	(21,597)	(5,928)	-	(162,736)
Հանրագումար	463	22,024	(3,601)	1,324	18,738	-	38,948
Նախկինում դուրսգրված գումարների վերականգնում	-	-	72,238	3,402	-	(4,649)	70,991
Ընդամենը	463	22,024	68,637	4,726	18,738	(4,649)	109,939

Ստորև ներկայացված է համադրումը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	Գրանցված միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Բանկերին տրված՝ անորոշագրված արժեքով չափվող վարկեր և փոխատվություններ	Հաճախորդներին տրված՝ անորոշագրված արժեքով չափվող վարկեր. իրավաբանական անձիք	Հաճախորդներին տրված՝ անորոշագրված արժեքով չափվող վարկեր. ֆիզիկական անձիք	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	Այլ ակտիվներ	Ընդամենը
Կորստի պահուստի գույտ վերաչափում	743	20,278	388,259	67,763	14,205	-	491,248
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(1,564)	(719)	(177,651)	(17,712)	12,654	-	(184,992)
Հանրագումար	(821)	19,559	210,609	50,051	26,859	-	306,257
Նախկինում դուրսգրված գումարների վերականգնում	-	-	209,655	26,761	-	806	237,222
Ընդամենը	(821)	19,559	420,264	76,812	26,859	806	543,479

Ստորև ներկայացված են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքների նշանակալի փոփոխությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխություններին:

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	21,116,594	-	445,687	21,562,281
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	14,883,702	-	-	14,883,702
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(8,166,061)	-	(308,654)	(8,474,714)
Հաշվեզրված տոկոսներ	2,358,639	-	-	2,358,639
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(1,699,679)	-	(24,707)	(1,724,386)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	28,493,196	-	112,326	28,605,522

հազ. դրամ	2022թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	18,671,996	501,353	174,758	19,348,107
Տեղափոխում 1-ին փուլ	122,979	(76,624)	(46,355)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(89,401)	95,637	(6,236)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(6,279)	(151,279)	157,558	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	8,419,588	9,465	2,527	8,431,580
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(4,969,350)	(104,882)	(80,992)	(5,155,224)
Հաշվեզրված տոկոսներ	1,904,262	51,130	17,823	1,973,215
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(733,075)	(30,643)	(28,749)	(792,467)
Դուրսգրումներ	-	(3,515)	(13,984)	(17,499)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	23,320,720	290,642	176,350	23,787,712

Ստորև ներկայացված են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքների նշանակալի փոփոխությունները 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխություններին:

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	21,444,084	493,411	657,477	22,594,972
Տեղափոխում 1-ին փուլ	276,432	(276,432)	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	15,235,241	-	-	15,235,241
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(17,209,270)	(232,812)	(172,387)	(17,614,469)
Հաշվեզրված տոկոսներ	1,770,592	15,833	-	1,786,425
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(400,485)	-	(39,403)	(439,888)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	21,116,594	-	445,687	21,562,281

հազ. դրամ	2021թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	16,276,908	1,047,224	214,888	17,539,020
Տեղափոխում 1-ին փուլ	636,083	(601,123)	(34,960)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(144,605)	150,892	(6,287)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(67,421)	(37,895)	105,316	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	5,125,212	57,070	-	5,182,282
Ամբողջությամբ կամ մասնակի մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(4,541,427)	(138,238)	(81,442)	(4,761,107)
Հաշվեզրված տոկոսներ	1,852,972	53,920	20,519	1,927,411
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններ	(439,947)	(26,938)	(8,842)	(475,727)
Դուրսգրումներ	(25,779)	(3,559)	(34,434)	(63,772)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	18,671,996	501,353	174,758	19,348,107

Պարտքային որակի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ: Եթե այլ բան չի նշվում, աղյուսակի գումարներն իրենցից ներկայացնում են համախառն հաշվեկշռային արժեքները:

«1-ին փուլ», «2-րդ փուլ» և «3-րդ փուլ» տերմինների բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv) կետում:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականություն՝ մինչև 3.0%	13,687,792	-	-	13,687,792
Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականություն՝ 3.0%-ից ավելի	14,805,404	-	-	14,805,404
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	-	-	112,326	112,326
	28,493,196	-	112,326	28,605,522
Կորստի պահուստ	(241,392)	-	(23,381)	(264,773)
Հաշվեկշռային արժեք	28,251,804	-	88,945	28,340,749

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք*				
Ոչ ժամկետանց	23,283,209	208,820	-	23,492,029
Մինչև 30 օր ժամկետանց	37,511	13,319	-	50,830
31-90 օր ժամկետանց	-	68,503	-	68,503
91-180 օր ժամկետանց	-	-	149,835	149,835
181-270 օր ժամկետանց	-	-	3,538	3,538
Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	22,977	22,977
	23,320,720	290,642	176,350	23,787,712
Կորստի պահուստ	(59,380)	(16,750)	(9,281)	(85,411)
Հաշվեկշռային արժեք	23,261,340	273,892	167,069	23,702,301

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – իրավաբանական անձիք				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
Պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականություն՝ մինչև 3.0%	5,942,579	-	-	5,942,579
Պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականություն՝ 3.0%-ից ավելի	15,174,016	-	-	15,174,016
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	-	-	445,687	445,687
	21,116,594	-	445,687	21,562,281
Կորստի պահուստ	(222,532)	-	(96,688)	(319,220)
Հաշվեկշռային արժեք	20,894,062	-	348,999	21,243,061

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր – ֆիզիկական անձիք*				
Ոչ ժամկետանց	18,638,091	219,538	-	18,857,629
Մինչև 30 օր ժամկետանց	33,905	79,570	-	113,475
31-90 օր ժամկետանց	-	202,245	-	202,245
91-180 օր ժամկետանց	-	-	78,621	78,621
181-270 օր ժամկետանց	-	-	13,709	13,709
Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	82,428	82,428
	18,671,996	501,353	174,758	19,348,107
Կորստի պահուստ	(47,660)	(40,928)	(22,935)	(111,523)
Հաշվեկշռային արժեք	18,624,336	460,425	151,823	19,236,584

* ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ հաճախորդներին տրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառում են չօգտագործված փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Գրավ և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար կորստի պահուստ չէր ճանաչվել գրավի առկայության պատճառով:

	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հազ. դրամ	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հազ. դրամ
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,466,185	-
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	5,774,243	5,160,870
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	550,222	475,642

Ժամանակաշրջանի ընթացքում գրավի հետ կապված Բանկի կողմից կիրառվող քաղաքականությունում փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացում

Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումը նշանակալի ազդեցություն չունի պոտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12,025,443	20,808,597
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,466,185	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	8,954,714	12,686,843
Հաճախորդներին տրված վարկեր	52,043,050	40,479,645
Ներդրումային արժեթղթեր	18,429,094	22,513,858
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	134,941	72,606
Պարտքային ռիսկին ընդհանուր առավելագույն ենթարկվածությունը	98,053,427	96,561,549

Որպես կանոն, արժեթղթերում ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի համար գրավ չի պահանջվում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետզնման գործառնությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և այդ վարկերի գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 12-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 25-ում:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը գերազանցում է առավելագույն պարտքային ռիսկի 10%-ը: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պայմանագրային կողմերի հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կազմում է 31,824,062 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 39,620,992 հազար դրամ):

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետգնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխատվության գլխավոր պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետգնման, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով:

Նման գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և նրա պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները միաժամանակ:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի հաշվանցման ենթակա, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների գուտ գումար	Սնանկության դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,466,185	-	(6,466,185)	6,466,185		-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	6,466,185	-	(6,466,185)	6,466,185		-

(գ) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Ծուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ծուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատու է ԱՊԿԿ-ն: Ծուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿԿ-ի կողմից:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր և կորուստների սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով մշտադիտարկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են ԱՊԿԿ-ի կողմից:

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման և հարակից ռիսկերի կառավարում

Ընդհանուր դիտարկում

Աշխարհում իրականացվում է հիմնական ուղենիշային տոկոսադրույքների ֆունդամենտալ բարեփոխում, որի շրջանակում նախատեսվում է որոշ միջբանկային առաջարկի տոկոսադրույքները (IBORs) փոխարինել այլընտրանքային գրեթե ոչ ռիսկային տոկոսադրույքներով (IBOR բարեփոխում): Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, որոնց տոկոսադրույքները հիմնված են IBOR-ի վրա, որոնք ենթարկվում են բարեփոխման այս շուկայական նախաձեռնությունների շրջանակում:

Հիմնական ռիսկերը, որոնց Բանկը ենթարկվել է IBOR բարեփոխման արդյունքում, գործառնական ռիսկերն են, օրինակ՝ վարկային պայմանագրերի պայմանների վերաբանակցումը, պայմանագրերի պայմանների վերանայումը, IBOR կորերն օգտագործող համակարգերի թարմացումը և գործառնական գործունեության հսկողության մեխանիզմների վերանայումը, որոնք կապված են բարեփոխման և կանոնակարգերի փոփոխության ռիսկերի հետ: Ֆինանսական ռիսկը հիմնականում սահմանափակվում է տոկոսադրույքային ռիսկով:

Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը վերահսկում և կառավարում է Բանկի անցումն այլընտրանքային տոկոսադրույքներին: Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը գործառնական սեզմենտի հետ մեկտեղ գնահատում է տրամադրված վարկերը IBOR-ի վրա հիմնված դրամական հոսքերի առկայության տեսանկյունից, թե արդյոք այդ պայմանագրերում կպահանջվեն փոփոխություններ IBOR բարեփոխման արդյունքում և ինչպես կառավարել IBOR բարեփոխման վերաբերյալ հաղորդակցման գործընթացը պայմանագրային կողմերի հետ: Ֆինանսական և գործառնական վարչությունը հաշվետու է Վարչությանը և անհրաժեշտության դեպքում համագործակցում է այլ բաժինների հետ: Այն պարբերաբար հաշվետվություններ է ներկայացնում ԱՊԿԿ-ին տոկոսադրույքային ռիսկի կառավարման օժանդակելու համար:

Բանկը ներկայումս գտնվում է քաղաքականության հաստատման գործընթացում, որը պահանջում է, որպեսզի 2023թ. հունիսի 30-ից բոլոր նոր սկզբնավորված, լողացող տոկոսադրույքով վարկերը կապակցված լինեն Չիկագոյի ապրանքային բորսայի (CME) կողմից հրապարակված ժամկետային ապահովված օվերնայթ ֆինանսավորման տոկոսադրույքին (SOFR)՝ ԱՄՆ դոլարով տրամադրված վարկերի համար:

Բանկը վերահսկում է IBOR-ից նոր ուղենիշային տոկոսադրույքների անցման գործընթացն ուսումնասիրելով այն պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը, որոնք դեռ չեն անցել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի, և այն պայմանագրերի արժեքը, որոնք ներառում են վերապահում նախատեսող համապատասխան կետ: Բանկը համարում է, որ պայմանագրի տոկոսադրույքը դեռ չի փոխարինվել այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով («չբարեփոխված պայմանագիր»), եթե պայմանագրի տոկոսադրույքը հաշվարկված է այնպիսի ուղենիշային տոկոսադրույքի հիման վրա, որը դեռ ենթակա է IBOR բարեփոխման:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ IBOR բարեփոխումն այն արտաբնականորեն հետ կապված, որոնցով Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ընդհանուր առմամբ ավարտված էր: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն Բանկի ֆինանսական գործիքների IBOR տոկոսադրույքների և նոր ուղենիշային տոկոսադրույքների վերաբերյալ, որոնցով փոփարհնվել կամ փոխարինվում են ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքները, ինչպես նաև նոր տոկոսադրույքներին անցման գործընթացի կարգավիճակի վերաբերյալ:

Արտաբնական	Ուղենիշային տոկոսադրույքը նախքան բարեփոխումը	Ուղենիշային տոկոսադրույքը բարեփոխումից հետո	Կարգավիճակը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	SOFR	Ընթացքում է (տես ստորև)

2021թ. մարտին Ֆինանսական վարքագծի մարմինը (FCA)՝ որպես Միջմայրցամաքային բորսայի (ICE) կարգավորիչ (LIBOR-ի լիազորված ադմինիստրատոր), հայտարարեց, որ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո LIBOR տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ֆունտ ստերլինգի, եվրոյի և մեկզաբայթայի և երկամսյա տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ԱՄՆ դոլարի համար կամ կղաղարի հրապարակվել, կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական: ԱՄՆ դոլարի համար մնացած LIBOR տոկոսադրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կամ կղաղարի հրապարակվել, կամ այլևս չի հանդիսանա ներկայացուցչական 2023թ. հունիսի 30-ից հետո:

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

2022թ. ընթացքում Բանկն ուներ հետևյալ ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները, որոնց տոկոսադրույքները հիմնված են IBOR բարեփոխման ենթակա տոկոսադրույքների վրա.

- բանկերին տրված լողացող տոկոսադրույքով վարկեր՝ ԱՄՆ դոլարի LIBOR, որոնք Բանկի կողմից տրամադրվում են իր գործունեության իրականացման շրջանակում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների չբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքները 2022թ. հունվարի 1-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ԱՄՆ դոլարի LIBOR	
	Զբարեփոխված պայմանագրերի ընդհանուր արժեքը	Վերապահում նախատեսող կես ներառող պայմանագրերի արժեքը
հազ. դրամ		
31 դեկտեմբերի 2022թ.		
Ֆինանսական ակտիվներ		
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-
1 հունվարի 2022թ.		
Ֆինանսական ակտիվներ		
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,809,887	-

(i) Տոկոսադրույքային ռիսկ

Տոկոսադրույքային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ սպագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել կորուստների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխությունների դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքային ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի հսկողության միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2022թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	13,015,224	13,015,224
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,466,185	-	-	-	-	-	6,466,185
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,966,880	1,962,875	-	-	-	5,024,959	8,954,714
Հաճախորդներին տրված վարկեր	6,374,108	6,047,803	21,839,000	16,886,903	895,236	-	52,043,050
Ներդրումային արժեթղթեր	12,024	3,826,556	2,891,604	10,596,878	1,084,515	17,517	18,429,094
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	134,941	134,941
	14,819,197	11,837,234	24,730,604	27,483,781	1,979,751	18,192,641	99,043,208
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	3,099,938	8,429	33,715	-	-	3,142,082
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	17,851,372	9,304,451	15,748,210	12,322,233	4,336	6,553,704	61,784,306
Այլ ներգրավված միջոցներ	18,878	20,567	42,126	179,049	38,383	-	299,003
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	101,729	-	-	5,984,627	-	-	6,086,356
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,659	8,776	18,500	214,835	138,337	-	389,107
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	424,601	424,601
	17,980,638	12,433,732	15,817,265	18,734,459	181,056	6,978,305	72,125,455
	(3,161,441)	(596,498)	8,913,339	8,749,322	1,798,695	11,214,336	26,917,753

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2021թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,825,951	-	-	-	-	19,888,170	21,714,121
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	4,633,372	2,390,034	-	2,390,034	79,637	3,193,766	12,686,843
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,251,005	4,280,657	10,949,929	20,970,074	1,027,980	-	40,479,645
Հաճախորդներին տրված վարկեր	761,901	3,872,935	2,802,068	12,734,967	2,324,470	17,517	22,513,858
Ներդրումային արժեթղթեր	-	-	-	-	-	72,606	72,606
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-
	10,472,229	10,543,626	13,751,997	36,095,075	3,432,087	23,172,059	97,467,073
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	16,903	6,319	364,303	-	-	387,525
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	14,258,348	11,689,196	19,182,872	12,211,039	4,281	4,415,995	61,761,731
Այլ ներգրավված միջոցներ	23,975	20,650	44,860	243,794	47,709	-	380,988
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	128,887	-	-	7,583,697	-	-	7,712,584
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	7,525	7,601	15,941	189,366	212,070	-	432,503
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	267,191	267,191
	14,418,735	11,734,350	19,249,992	20,592,199	264,060	4,683,186	70,942,522
	(3,946,506)	(1,190,724)	(5,497,995)	15,502,876	3,168,027	18,488,873	26,524,551

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2022թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			2021թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ	Այլ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ	Այլ
		դոլար	արտարժույթ		դոլար	արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	11.0%	2.5%	-	-	-	-
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	4.8%	-	8.1%	4.1%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	11.5%	7.5%	5.2%	11.1%	7.9%	5.3%
Ներդրումային արժեթղթեր	9.5%	-	-	9.2%	-	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	10.7%	-	-	7.9%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	2.0%	0.5%	0.0%	1.0%	0.7%	0.0%
- Ժամկետային ավանդներ	8.2%	4.3%	1.8%	8.2%	4.4%	2.1%
Այլ ներգրավված միջոցներ	8.0%	-	-	8.3%	-	-
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	6.5%	6.5%	-	6.5%	6.5%

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է համապատասխանաբար տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի ու 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի հիման վրա:

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	16,806	69,092
100 բկ զուգահեռ աճ	(16,806)	(69,092)

Ստորև ներկայացվում է զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրությամբ 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Չուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Չուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	-	330,348	-	408,608
100 բկ զուգահեռ աճ	-	(330,348)	-	(408,608)

(ii) Արժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը չի հեշավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,796,381	7,847,615	2,348,190	23,038	13,015,224
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,529,407	3,936,778	-	-	6,466,185
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	695,000	8,065,932	193,782	-	8,954,714
Հաճախորդներին տրված վարկեր	32,735,609	16,536,764	2,770,677	-	52,043,050
Ներդրումային արժեթղթեր	18,429,094	-	-	-	18,429,094
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	98,633	36,279	29	-	134,941
Ընդամենը ակտիվներ	57,284,124	36,423,368	5,312,678	23,038	99,043,208
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	3,142,082	-	-	-	3,142,082
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	25,988,888	34,441,194	1,337,875	16,349	61,784,306
Այլ ներգրավված միջոցներ	299,003	-	-	-	299,003
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,081,283	4,005,073	-	6,086,356
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	389,107	-	-	-	389,107
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	326,560	97,650	391	-	424,601
Ընդամենը պարտավորություններ	30,145,640	36,620,127	5,343,339	16,349	72,125,455
Չուտ դիրքը	27,138,484	(196,759)	(30,661)	6,689	26,917,753

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,701,777	11,795,122	5,194,529	22,692	21,714,120
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	901,844	11,676,477	108,522	-	12,686,843
Հաճախորդներին տրված վարկեր	19,852,361	19,397,325	1,229,959	-	40,479,645
Ներդրումային արժեթղթեր	22,513,858	-	-	-	22,513,858
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	48,053	24,543	9	1	72,606
Ընդամենը ակտիվներ	48,017,893	42,893,467	6,533,019	22,693	97,467,072
ՊԵՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	387,525	-	-	-	387,525
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	20,454,657	39,941,686	1,349,585	15,803	61,761,731
Այլ ներգրավված միջոցներ	380,988	-	-	-	380,988
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,539,053	5,173,531	-	7,712,584
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	432,503	-	-	-	432,503
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	232,074	34,873	244	-	267,191
Ընդամենը պարտավորություններ	21,887,747	42,515,612	6,523,360	15,803	70,942,522
Չուտ դիրքը	26,130,146	377,855	9,659	6,890	26,524,550

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում էր որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(19,676)	37,786
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(3,066)	966

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով:

Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ԱՊԿԿ-ի կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելներ՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Գանձապետական գործառնությունների բաժինը վարչություններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետական գործառնությունների բաժինը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և փոխատվություններից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ ամբողջ Բանկում:

Գանձապետական գործառնությունների բաժինը իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր «սթրես-թեստեր»՝ շուկայական սովորական և ավելի խիստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿԿ-ի կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման վարչության և Գանձապետական գործառնությունների բաժինը կողմից ներկայացվող հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2022թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	3,217,276	10,005	36,671	3,263,953	3,142,082
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	16,179,838	8,474,062	9,694,430	16,522,992	12,881,928	63,753,250	61,784,306
Այլ ներգրավված միջոցներ	6,591	16,044	26,204	52,265	250,062	351,165	299,003
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	192,621	-	196,754	7,157,664	7,547,038	6,086,356
Վարձակալության գծով պարտավորություն	6,187	12,374	18,560	37,576	473,173	547,869	389,107
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	424,601	424,601	424,601
Ընդամենը	16,192,616	8,695,101	12,956,470	16,819,592	21,224,099	75,887,876	72,125,455
Փոխատվության հանձնառություններ	7,635,057	-	-	-	-	7,635,057	7,635,057

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2021թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	25,495	21,283	383,178	429,956	387,525
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	14,019,021	4,842,452	12,172,724	19,999,878	12,784,434	63,818,509	61,761,731
Այլ ներգրավված միջոցներ	11,410	17,362	27,999	58,701	344,075	459,547	380,988
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	245,420	-	247,970	9,564,751	10,058,141	7,712,584
Վարձակալության գծով պարտավորություն	6,187	12,373	18,561	37,492	565,959	640,572	432,503
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	267,191	267,191	267,191
Ընդամենը	14,036,618	5,117,607	12,244,779	20,365,324	23,909,588	75,673,916	70,942,522
Փոխատվության հանձնառություններ	6,631,359	-	-	-	-	6,631,359	6,631,359

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ ֆիզիկական անձիք կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Այդ ավանդները դասակարգվում են ըստ պայմանագրով սահմանված մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված է ավանդների մնացորդների դասակարգումն ըստ սահմանված մարման ժամկետների:

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Մինչև 1 ամիս ժամկետով	2,643,959	3,487,815
1-ից 3 ամիս ժամկետով	3,001,799	3,650,858
3-ից 12 ամիս ժամկետով	18,633,086	21,646,526
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	2,776,868	3,775,425
	27,055,712	32,560,624

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում նախատեսված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,015,224	-	-	-	-	-	-	13,015,224
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,466,185	-	-	-	-	-	-	6,466,185
Բանկերին տրված վարկեր փոխատվություններ	6,184,053	3,738	2,006,645	-	-	760,278	-	8,954,714
Հանախորդներին տրված վարկեր	374,321	4,338,427	10,842,500	18,998,781	17,368,621	-	120,400	52,043,050
Ներդրումային արժեթղթեր	-	12,024	6,718,160	10,596,878	1,084,515	17,517	-	18,429,094
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	484,917	-	484,917
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,734,364	-	2,734,364
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	109,052	-	109,052
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	310,413	-	310,413
Ընդհանուր ակտիվներ	26,039,783	4,354,189	19,567,305	29,595,659	18,453,136	4,416,541	120,400	102,547,013
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	3,108,367	33,715	-	-	-	3,142,082
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	16,091,848	8,278,076	25,058,145	12,351,811	4,426	-	-	61,784,306
Այլ ներգրավված միջոցներ	6,156	12,722	62,693	179,049	38,383	-	-	299,003
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	101,729	-	5,984,627	-	-	-	6,086,356
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	179,530	-	-	-	-	179,530
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	8,471	-	8,471
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,751	5,908	27,276	214,835	138,337	-	-	389,107
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	486,934	-	486,934
Ընդամենը պարտավորություններ	16,100,755	8,398,435	28,436,011	18,764,037	181,146	495,405	-	72,375,789
Զուտ դիրքը	9,939,028	(4,044,246)	(8,868,706)	10,831,622	18,271,990	3,921,136	120,400	30,171,224

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,714,121	-	-	-	-	-	-	21,714,121
Բանկերին տրված վարկեր փոխատվություններ	7,717,185	8,453	2,390,034	2,390,034	-	181,137	-	12,686,843
Հաճախորդներին տրված վարկեր	335,209	1,603,280	7,868,861	15,885,973	14,402,865	-	383,457	40,479,645
Ներդրումային արժեթղթեր	23,583	738,318	6,675,003	12,734,967	2,324,470	17,517	-	22,513,858
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	567,381	-	567,381
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,720,289	-	2,720,289
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	283,448	-	283,448
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	208,718	-	208,718
Ընդհանուր ակտիվներ	29,790,098	2,350,051	16,933,898	31,010,974	16,727,335	3,978,490	383,457	101,174,303
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	23,222	364,303	-	-	-	387,525
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	13,946,978	4,638,862	30,930,687	12,239,568	5,636	-	-	61,761,731
Այլ ներգրավված միջոցներ	10,826	13,149	65,510	243,794	47,709	-	-	380,988
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	128,887	-	7,583,697	-	-	-	7,712,584
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	102,517	-	-	-	-	102,517
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	186,517	-	186,517
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,364	5,161	23,542	189,366	212,070	-	-	432,503
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	322,902	-	322,902
Ընդամենը պարտավորություններ	13,960,168	4,786,059	31,145,478	20,620,728	265,415	509,419	-	71,287,267
Զուտ դիրքը	15,829,930	(2,436,008)	(14,211,580)	10,390,246	16,461,920	3,469,071	383,457	29,887,036

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական միջոցը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցության ապահովումն է: Այդ նպատակի համար բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այլ կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը կազմում է 195.08% (աուդիտի չենթարկված) (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 284.75% (աուդիտի չենթարկված)):

Վերը նշված հարաբերակցությունը օգտագործվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափի (նվազագույնը 60%) հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար:

(ե) Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն ուղղակի կամ անուղղակի վնաս կրելու ռիսկն է, որը պայմանավորված է Բանկի գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքի հետ կապված բազմաթիվ պատճառներով, ինչպես նաև պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերից տարբեր արտաքին գործոնների, օրինակ՝ օրենսդրության և կանոնակարգերի պահանջների և կորպորատիվ վարքագծի ընդունված ստանդարտների ազդեցությամբ: Գործառնական ռիսկն առաջանում է Բանկի բոլոր գործառնությունների հետ կապված:

Բանկի նպատակն է այնպես կառավարել գործառնական ռիսկը, որ հնարավոր լինի հավասարակշռել ֆինանսական կորուստ կրելուց և Բանկի հեղինակությանը վնաս հասցնելուց խուսափելն ու ծախսերի կրճատումը և նորարարությունները: Բոլոր դեպքերում, Բանկի քաղաքականությունը պահանջում է համապատասխանության ապահովում օրենսդրության և կանոնակարգերի բոլոր կիրառելի պահանջների հետ:

Բանկը գործառնական ռիսկը կառավարում է ներդնելով ներքին հսկողության մեխանիզմներ, որոնք ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ Բանկի գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտում:

24 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի հիմնական կապիտալի ու ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն ցուցանիշից (համապատասխանաբար 9% և 12%): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները համապատասխանում էին սահմանված ցուցանիշներին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
	Աուդիտի չենթարկված	Աուդիտի չենթարկված
Հիմնական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	128,028	128,028
Չբաշխված շահույթ	3,719,027	2,611,716
Նվազեցումներ	(900,097)	(847,640)
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	29,453,207	28,398,353
Լրացուցիչ կապիտալ		
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստ	(718,429)	(92,255)
Ստորադաս փոխառություններ	3,580,994	6,132,003
Լրացուցիչ կապիտալի նվազեցում՝ ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգերի համաձայն	-	-
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	2,862,565	6,039,748
Ընդամենը կապիտալ	32,315,772	34,438,101
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	87,200,309	84,435,576
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	37.06%	40.79%
Ընդամենը հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (հիմնական կապիտալի հարաբերակցություն)	33.78%	33.63%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

25 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այդ պայմանագրերն ունեն հաստատուն ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են փոխատվության հանձնառություններն ըստ դասակարգերի: Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ այդ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	31 դեկտեմբերի 2022թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		
- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականություն՝ մինչև 3.0%	1,736,127	1,876,096
- պարտագանգման տեղի ունենալու հավանականություն՝ 3.0%-ից ավելի	2,835,514	2,689,342
Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	1,854,046	1,094,785
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	1,209,370	971,136
	7,635,057	6,631,359

Վերը ներկայացված ընդհանուր պայմանագրային փոխատվության հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով սպազա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարման ժամկետը:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս փոխատվության հանձնառություններից 5,049,300 հազար դրամ գումարով հանձնառությունները (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,684,974 հազար դրամ) վերաբերում են տասնչորս հաճախորդի (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ յոթ հաճախորդի), ինչը վկայում է նշանակալի պարտքային ռիսկի առկայության մասին: Այս հանձնառությունները ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ:

26 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ունի մինչև 500,000 հազար դրամի չափով ապահովագրական ծածկույթ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար, ներառյալ շենքերի և սարքավորումների համար, գործունեության ընդհատման համար, երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունների համար, որոնք կարող են առաջանալ Բանկի տարածքում կամ նրա գործունեության հետ կապված տեղի ունեցած պատահարների հետևանքով երրորդ կողմերին վնաս հասցնելու արդյունքում: Բանկն ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 110,000 հազար դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Գատական վարույթներ

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող նաշնակալի հայցերի մասին:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

27 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Հսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Բիբլոս Բանկ Էս.Էյ.Էյ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը: Մայր կազմակերպությունը հրապարակում է ֆինանսական հաշվետվությունները: Բանկի վերջնական հսկող անձն է Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	310,463	270,987

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2022թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2021թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (ընդհանուր)	292,914	10.2%	248,486	9.88%
Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(822)		(694)	
Ստացված ավանդներ	219,054	1.8%	248,633	1.53%

Կապակցված կողմերին փոխառությունները տրամադրված են ՀՀ դրամով և արտարժույթով և ենթակա են մարման 1-ից 20 տարվա ընթացքում կախված փոխառության տեսակից: Փոխառություններն ապահովված են համապատասխան տեսակի գրավով, ինչպես ներկայացված է Ծանոթագրություն 12-ի (բ) կետում:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2022թ. հազ. դրամ	2021թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	28,325	19,915
Տոկոսային ծախս	(3,659)	(3,195)
(Պարտքային կորուստ)/պարտքի հակադարձում	(128)	166

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը, վերջինիս այլ դուստր կազմակերպությունները և չվերահսկող բաժնետերերին: Ստորև ներկայացված են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		
	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	976,754	-	3,964	-	-	-	980,719
- եվրոյով	466,284	-	1,157,516	-	-	-	1,623,800
- այլ արտարժույթով	16,982	-	-	-	-	-	16,982
Պարտավորություններ							
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	5,221,836	5.53%	5,221,836
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,081,282	6.52%	-	-	-	-	2,081,282
- եվրոյով	4,005,074	6.52%	-	-	-	-	4,005,074
Այլ պարտավորություններ							
- ԱՄՆ դոլարով	26,045	-	-	-	-	-	26,045
Ծահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	327	-	-	-	-	-	327
Տոկոսային ծախս	(429,267)	-	-	-	(306,976)	-	(736,243)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	8,786	-	-	-	-	-	8,786
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	(15,170)	-	(104)	-	-	-	(15,274)
Մասնագիտական ծառայություններ	(28,800)	-	-	-	-	-	(28,800)

Ստորև ներկայացված են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ գուտոր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		
	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	1,021,756	-	52,831	-	-	-	1,074,587
- եվրոյով	799,149	-	1,572,894	-	-	-	2,372,043
- այլ արտարժույթով	5,051	-	-	-	-	-	5,051
Պարտավորություններ							
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	6,063,071	5.48%	6,063,071
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,539,054	6.52%	-	-	-	-	2,539,054
- եվրոյով	5,173,530	6.52%	-	-	-	-	5,173,530
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	877	-	-	-	-	-	877
Տոկոսային ծախս	(536,769)	-	-	-	(344,266)	-	(881,035)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	6,307	-	-	-	-	-	6,307
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	(11,180)	-	(64)	-	-	-	(11,244)
Մասնագիտական ծառայություններ	(24,007)	-	-	-	-	-	(24,007)

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների գծով դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները գրավով ապահովված չեն:

28 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ ՀՀ դրամով արտահայտված հաճախորդներին տրված վարկերի և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքների, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի իրական արժեքները ցածր են վերջիններիս 52,043,050 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքներից (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 40,479,645 հազար դրամ) 339,639 հազար դրամով (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գերազանցում էին 134,274 հազար դրամով), իսկ հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքները ցածր են վերջիններիս 61,784,306 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքներից (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 61,761,731 հազար դրամ) 134,955 հազար դրամով (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 347,696 հազար դրամով): Հաճախորդներին տրված վարկերի և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքների չափումները դասվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ	-	18,411,577	-	18,411,577
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	17,517	17,517

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ	-	22,496,341	-	22,496,341
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	17,517	17,517

Իրական արժեքի գնահատման նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար՝ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և գեղչված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գներ, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդերը և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են գեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: